

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

letnik XVIII.

marec 1981

št. 2

Motiv iz Brezove rebri po novemberskem žledu. Slika zgovorno priča o velikanski sili, s katero je žled razcepil debelo deblo. (Foto: J. Penca).

Rešitve – samo v nas samih

Po vsej Jugoslaviji se te dni zavzeto pripravljajo na tretji kongres samoupravljalcev, za katerega je dal pobudo tovariš Tito v svoji zadnji novoletni poslanici. Kongres bo osrednji letošnji družbenopolitični dohodek v naši domovini. Pomemben je zlasti zato, ker bo moral v sedanjem težkem gospodarskem položaju dati oceno dosedanjega razvoja. Od njega pričakujemo tudi smernice za nadaljnje poglobljanje samoupravljanja na vseh področjih človekovega delovanja, prvič pa se bo to zgodilo brez vodilnih teoretikov in praktikov delavskega samoupravljanja – tovariša Tita in Kardelja.

Junija letos se bo v Beogradu zbralo 1.700 delegatov, ki bodo na kongresu samoupravljalcev predstavljali 5 milijonov 650 tisoč zaposlenih Jugoslovanov. Iz Slovenije bo tam 212 delegatov, izvolila pa jih bodo posebna volilna telesa do 15. aprila. Pri tem bo namenjena posebna skrb temu, da bodo delegati res pravi predstavniki delavskega razreda in samoupravljalcev, ki bodo posobni zagovarjati svoja stališča, posredovati mnenja svojega okolja in po kongresu delovati za uveljavljanje njegovih stališč. Naše delavce, ki so na začasnem delu v tujini, bo predstavljalo 42 delegatov, ki jih bodo izvodili v svojih društvih in skupnostih v tujini.

Na kongresu bodo delegati v tematskih razpravah ocenili stanje samoupravljanja, razvitost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na posameznih področjih združenega dela ter njegove posamezne sestavine – razpolaganje z dohodkom in

združevanje dela in sredstev. Razen tematskih razprav bodo na kongresu predložena tudi takozvana „sporočila kongresu“, ki jih pripravljajo nekatere delovne organizacije tako, da se opredelijo za neko temo in jo vsestransko obdelajo, nato pa predlagajo svoje rešitve in dognanja ostalim delegatom na kongresu.

Vsebina tematskih razprav in sporočil bo predmet živahnih razprav v vseh organih delavskega samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij. Pred nami je namreč dolga pripravljalna doba, ki mora po živahni rasti roditi sadove v kongresnih resolucijah in dokumentih.

„... Vendar, bistvo kongresa in priprav nanj ni v njegovi resoluciji in v njegovem poteku, bistveno je spodbujanje delavcev in celotne družbe, da priprave na kongres izrabijo za lastno kritično preverjanje

(Nadaljevanje na 14. str.)

Kratko o popisu prebivalstva

1. Popis bo opravljen v dneh od 1. do 10. aprila 1981, po stanju 31. marca popolno.

2. Popisani bodo:

a. vsi državljani SFRJ, tuji državljani in osebe brez državljanstva, ki imajo v SFRJ stalno bivališče in osebe, ki imajo stalno bivališče v tujini pa bodo ob popisu v Jugoslaviji;

b. gospodinjstva popisanih oseb;

c. stanovanja in drugi nastanjeni prostori (kraj, površina, opremljenost, način gradnje).

3. O osebah, ki bodo popisane, bodo med drugim zapisani: priimek in ime, kraj in občina stanovanja, dela, šolanja, spol, datum rojstva, zakonski stan, šolska izobrazba, poklic, dejavnost in viri sredstev za preživljanje, delovna organizacija, kjer je popisani zaposlen in drugi podatki.

4. Vsak, kdor je zajet s popisom, mora dati na vsa vprašanja pravilne in popolne odgovore. Za otroke do 15 let da odgovore roditelj ali skrbnik.

5. Vsi zaposleni bomo pri svoji delovni organizaciji prejeli še poseben popisni list, ki ga bomo izročili popisovalcu.

6. Z denarno kaznijo bo kaznovan, kdor popisovalcu ne bo hotel dati podatkov ali bi dal neresnične podatke.

Popis je pomemben za naš gospodarski in družbeni razvoj. Naša dolžnost je, da s svojim sodelovanjem pripomremo, da bo v redu in čimprej opravljen!

Več o popisu na 14. strani.

Pred junijskim tretjim kongresom samoupravljalcev – Izreden pomen dobrih priprav na kongres

Popis prebivalstva se je že začel

Čeprav prvi april še ni tukaj že lahko trdimo, da se je popis prebivalcev začel. Lastniki stanovanj za počitek in rekreacijo so namreč medtem že dobili po pošti obrazec, ki ga morajo sami izpolniti in ga še pred začetkom popisa poslati občinskim popisnim komisijam.

Tudi v dnevnem časopisju

(Nadaljevanje s 13. str.)

stvarne razvitosti samoupravnih odnosov v vsakem konkretnem delovnem in družbenem okolju. Vsakdo mora iz teh priprav povzeti svoje konkretne sklepe, kako naprej z razvojem samoupravljanja... Vsak zase ima svoj delež pri uveljavljanju priprav na kongres, toda hkrati tudi pri oceni lastne situacije za iskanje spodbud za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov pri sebi..."

Tako je v pogovoru za ljubljanski radio ocenil pomen priprav za tretji kongres predsednik slovenskih sindikatov Vinko Hafner. Dejal je tudi, da kongres ne bo dosegel svojega namena samo v primeru, če se bomo najpripravljal le kot na dobro organizirano veličastno družbeno manifestacijo, ali pa če bi preveč črnogledno in kritično ocenili sedanje stanje ter iskali rešitev zunaj nas samih, zunaj združenega dela in samoupravljanja, ne pa v lastni zavzetosti in odgovornosti za naš skupen napredek.

N. S.

lahko iz dneva v dan beremo več o popisu, ki nas doleti vsakih deset let in se stalno izpopolnjuje ter dopolnjuje. Letos bomo morali dati zato več podatkov kot prejšnja leta, saj bodo statistični podatki, ki jih bo dal popis, važna osnova za sprejemanje odločitev o nadaljnjem razvoju našega gospodarstva in naše samoupravne družbe. Zato je še toliko bolj pomembno, da bodo podatki pravilni in lahko dostopni, kar bo olajšalo naporno delo popisovalcev.

Zavedati se moramo, da popis prebivalstva ni enostavna in poceni stvar. Pri popisu v

V Sloveniji bo 10.000 popisovalcev, stroški popisa za vsakega prebivalca pa znašajo 80 dinarjev

Sloveniji bo sodelovalo kar 10.000 popisovalcev, stroški popisa pa bodo znašali 80 dinarjev na prebivalca. V uporabi bo več obrazcev. Omenili smo že pomožni obrazec P-2/pom, katerega so že prejeli državljani, ki imajo v posesti stanovanje za počitek in oddih. Delovne organizacije, kjer ste zaposleni, bodo za vas izpolnile obrazec P-1/B. V roke ga boste dobili pred pričetkom popisa in ga oddali popisovalcu, ko bo prišel na vaš dom popisovat. Na tem obrazcu bodo podatki o vaši izobrazbi,

o kvalifikaciji, o poklicu, ki ga opravljate in o delovni organizaciji, v kateri ste zaposleni.

Popisovalec bo uporabljal dva obrazca. To je popisnica P-1, na katero bo vpisoval osebne podatke vsakega družinskega člana posebej, in vprašalnik za stanovanje in gospodinjstvo P-2, kjer bo vpisoval podatke o stanovanju in načinu uporabe, za lastnike kmetijskih obdelovalnih površin pa bo vpisoval tudi podrobnejše podatke o velikosti in obdelavi teh površin. Posebej bodo popisali tudi kmetijsko mehanizacijo, ki se je kmetovalec poslužuje.

In še enkrat: kaj lahko in kaj moramo narediti, da bo popis prebivalstva uspel in da bodo sorazmerno velika sredstva in velik trud pravilno naloženi?

Predvsem moramo biti v času popisa in do prihoda popisovalca na svojem domu dosegljivi. Kdor to ne bo mogel biti ali ima posebne razloge, naj to pravočasno sporoči svojemu krajevnemu uradu! Pri roki moramo imeti tudi vse osebne podatke za vse člane družine, podatke o stanovanju in posesti

in morda tudi o naših najbližjih, ki so na začasnem delu v tujini. Važna je tudi nova matična številka (EMŠO), ki jo bodo do dneva popisa dobili vsi Slovenci.

O naših državljanih, ki so na začasnem delu v tujini, bodo dale podatke občinske skupnosti za zaposlovanje. Kar pa bo potrebno še dopolniti, bodo to naredili popisovalci na terenu s pomočjo sorodnikov, sosedov in znancev, ki so jim osebe in razmere dobro poznane.

Na točko 9 prvega obrazca, ki sprašuje o pripadnosti narodu, narodnosti ali etični skupini, občanom tudi tokrat ni obvezno odgovoriti.

Vsi podatki, ki jih bo dal popis, so uradna tajnost in se ne bodo uporabljali v druge namene kot za statistične preglede. Zato se ni treba nikomur bati in podatke prikrivati. Huje pa bi bilo, če bi podatke potvarjali, saj zakon za ponarejanje in prikrivanje podatkov ter za oviranje popisovalcev določa tudi ostre kazni.

N. S.

Sporočilo kmetom kooperantom

Trgovska organizacija INTERTRADE Ljubljana, kot zastopnik proizvajalca motornih žag TOMOS-HUSQVARNA, nudi motorne žage Tomos-Husqvarna brez prometnega davka vsem tistim kmetom, ki imajo potrdilo, da so gozdarski kooperanti. Ta potrdila dobite na eni izmed TOK (temeljni organizaciji kooperantov) Novo mesto, Črnomelj in Trebnje. Zglasite se na eni izmed navedenih TOK, kjer boste dobili še več pojasnil.

Nekateri tehnični podatki in cena:

	tip motorne žage	
Motor	650	480 CD
delovna prostornina	dvotaktni	dvotaktni
maksimalno štev. obr.	65 cm ³	77 cm ³
gorivo — mešanica	7.500/min	8.000/min
vžigalni sistem	4 %	4 %
mazanje verige	standard	elektronski
veriga (delitev)	avtomatično	avtomatično
vodilo (list, meč)	3/8"	3/8"
teža prazne mot. z letvo in verigo	38 cm	45 cm
cena brez prometnega davka	8,15 kg	8,35 kg
	17.496,00 din	19.653,00 din

JOŽE KURE, dipl. ing.

V k. o. Žužemberk, odd 17, 18, 19 in 20, smo decembra 1980 v sodelovanju s TOK Gozdarstvo Novo mesto zgradili 1200 m gozdne ceste. Vrednost zemeljskih del z navozom in poravnavo gramoza znaša zaokroženo 410.000 din. Nova cesta „zajema“ že v letu 1981 2000 m³ lesa iz zasebnih in družbenih gozdov.

GOZDNO GOSPODARSTVO

Leto 1980 je bilo zadnje leto petletnega oziroma desetletnega srednjeročnega obdobja. To pomeni, da se bomo v prihodnjih letih večkrat vračali na poslovne rezultate, dosežene v letu 1980, saj bodo predstavljali ti podatki startno osnovo za bodoče poslovanje.

Ukrepi za ustalitev gospodarstva

Leto 1980 je tudi stabilizacijsko leto, ker je bila v tem letu sprejeta vrsta zveznih in republiških predpisov, ki naj bi pospešili ustalitev gospodarstva. Da bi dosegli ta cilj, je bilo

potrebno uskladiti investicijsko, splošno in skupno porabo z razpoložljivimi sredstvi. Zaradi tega je bila v letu 1980 sprejeta vrsta zakonov o omejitvah porabe določenih izdatkov.

Z zveznim zakonom je bilo tudi prepovedano investirati v negospodarske objekte, ker je bilo ocenjeno, da vlaganja tudi prispevajo svoj delež k porastu cen in s tem inflaciji.

Na področju osebnih dohodkov so se razmere leta 1980 nekoliko bolj zaostriale kot prejšnja leta. V začetku leta 1980 je bil sprejet družbeni dogovor o razporeditvi dohodka in o gibanju osebnih dohodkov. Osnovno izhodišče družbenega dogovora je bilo, da naj bi osebni dohodki zaostajali za porastom dohodka za 25 odst. To določilo je bilo splošno. Dogovor je vseboval tudi metodologijo za spremljanje porasta osebnih dohodkov glede na njihovo višino v letu 1979. Tako so po določenih dogovorih morali bolj zaostajati z osebnimi dohodki delavci, ki so v letu 1979 imeli večje poprečne bruto sečne dohodke, manj pa tisti z nižjimi osebnimi dohodki.

Sprejet je tudi zvezni zakon o cenah. Po tem zakonu naj bi se cene oblikovale v odvisnosti od naslednjih kriterijev:

1. razmerje med ponudbo in povpraševanjem na domačem trgu,
2. vpliv svetovnih cen na raven in razmerje v cenah na domačem trgu, na odnose pri pridobivanju in delitvi dohodka ter na razvojno politiko družbe,
3. gibanje poprečne produktivnosti dela in smotnega izkoriščanja produkcijskih sredstev za proizvodnjo slehernega proizvoda in storitve,
4. delitev celotnega dohodka družbe med dejavnosti in sorazmerju z njihovo produktivnostjo dela, uspešnostjo upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

Po tem zakonu je potrebno omenjene kriterije postaviti za vsako konkretno proizvodnjo. Cene naj bi se v odnosu na dosedanja režim oblikovanja cen nekoliko spremenile. Vsi ti ukrepi so seveda prispevali svoj delež k stabilizaciji gospodarstva, vendar vzrokov nestabilnosti v letu 1980 nismo uspeli odpraviti, tako da borba za njihovo odpravljanje velja tudi za letos in za celo naslednje petletno obdobje.

V letu 1980 je znašal porast cen na drobno okrog 40 odst., kar je najvišji porast v zadnjih letih. Ker je ugotovljeno, da porasta cen v letošnjem letu ni možno odpraviti, je z resolucijo samo določeno, da naj bi se cene v letu 1981 gibale nekoliko počasneje kot v preteklem letu.

Poslovni uspeh Gozdnega gospodarstva Novo mesto

Poslovni uspeh Gozdnega gospodarstva Novo mesto

S 1. 7. 1980 se je k Gozdnemu gospodarstvu priključila TOZD „Vrtnarstvo“ iz Novograda Novo mesto. K tej TOZD se je priključila še enota hortikulture iz TOZD „Gradnje“, tako da ta TOZD posluje od 1. 7. 1980 pod imenom TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“ Novo mesto. Ker nam ta priključitev dela težave pri primerjavi podatkov iz leta 1979, smo v tabeli o poslovnem uspehu izključili TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“. Ker pa so podatki TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“ sestavni del delovne organizacije, smo jih prikazali v drugih tabelah.

Sedaj pa nekaj besed o poslovanju

(Nadaljevanje na 16. str.)

POSLOVNI USPEH GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO BREZ VRTNARSTVA V OBDOBJU OD 1.1. DO 31.12.1980 V PRIMERJAVI Z ISTIM OBDOBJEM PRETEKLEGA LETA 1980.

Zep. št.	Elementi	Izračunano od		Doseženo od		Index	
		1.1.-31.12.1979.	Plan	1.1.-31.12.1980.	dos.80/79	dos.80/plan	
1.	Celotni prihodek	380.197.375,00	415.359.510,00	459.166.120,20	121	111	
2.	Materialni stroški	150.009.059,91	162.596.856,00	165.865.687,18	106	102	
3.	Amortizacija	10.224.872,00	11.981.181,00	12.545.556,00	123	105	
4.	Dohodek	213.963.443,12	240.781.473,00	280.754.877,02	131	117	
5.	Pog.in zak.obveznosti	79.544.451,50	91.977.362,00	95.737.475,65	120	104	
6.	Čisti dohodek	134.118.991,62	148.804.111,00	185.017.401,37	138	124	
7.	Za osebne dohodke	94.453.904,20	104.789.235,00	112.740.180,05	119	108	
8.	Za sklade (skupaj)	39.665.087,42	44.014.876,00	72.277.221,32	182	164	
9.	Za poslovni sklad	18.218.168,53	21.472.280,00	45.228.300,19	248	214	
10.	Z rezervni sklad	5.034.794,00	5.652.981,00	6.675.231,60	132	117	
11.	Za sklad skupne porabe-prosti del	11.015.689,84	10.602.261,00	9.708.864,55	188	92	
12.	Za sklad skupne porabe-stenov.del	5.396.435,05	6.287.354,00	10.714.824,98	199	170	
13.	Povpreč.št.v.zaposlenih	690	705	682	99	97	
14.	Povpreč.netto OD	7873	8352	9349	119	112	
15.	Izpl.sred.skupne porabe-prosti del	10.473.106,45		8.160.328,90	78		

POSLOVNI USPEH GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO OD 1.1. DO 31.12.1980

Zep. št.	ELEMENTI	SKUPAJ GG	SKUPAJ GG BREZ VRTN.	TOZD		TOZD	
				N.MESTO	STRAŽA	PODTURN	ČRMOŠNJICE
1.	Celotni prihodek	467.976.313,25	459.166.120,20	58.641.936,08	70.536.194,15	73.580.956,75	48.270.434,40
2.	Materialni stroški	170.737.658,19	165.865.687,18	16.403.044,76	18.609.365,90	14.406.095,55	12.637.250,81
3.	Amortizacija	12.639.409,00	12.545.556,00	2.187.033,00	1.983.897,00	2.520.633,00	2.073.559,00
4.	Dohodek (1-2-3)	284.599.246,06	280.754.877,02	40.051.858,32	49.882.931,25	56.954.228,40	33.559.624,59
5.	Pogodb.in zak.obvez.	96.273.400,45	95.737.475,65	10.984.513,35	14.953.153,50	25.070.556,00	13.001.658,10
6.	Čisti doh. (4-5)	188.325.845,61	185.017.401,37	29.067.344,97	34.929.775,65	31.883.672,40	20.557.966,49
7.	Za osebne dohodke	115.149.430,70	112.740.180,05	16.317.339,04	16.851.275,05	17.592.829,20	13.852.518,80
8.	Za skl.(sk.)(6-7)	73.176.414,91	72.277.221,32	12.750.005,97	18.078.500,60	14.290.843,20	6.705.447,69
9.	Za rez.skl.2,5% od dohodka	6.721.340,80	6.625.231,60	1.001.296,45	1.247.073,30	1.423.855,70	838.990,60
10.	Za skl.sk.por.skup.	21.135.724,13	20.423.689,53	3.043.415,25	2.958.359,85	3.143.808,05	2.534.309,35
	Za skl.sk.por.-st.del obrač.med letom	6.569.796,80	6.422.175,70	957.447,45	954.273,00	998.230,20	775.305,95
	- izloč. po ZR	4.442.949,28	4.292.645,28	646.094,20	659.367,55	707.087,15	544.905,95
	- regr.za prehrano	2.584.800,00	2.477.700,00	353.100,00	324.000,00	346.800,00	278.700,00
	- regr.za let.dopust						
	3000 x št.zap.	2.148.000,00	2.049.000,00	327.000,00	300.000,00	321.000,00	258.000,00
	- za družb.službe	1.094.178,05	1.084.164,55	105.773,60	120.719,30	128.690,70	161.397,45
	- prosti del skl.sk.por.6000x št.zap.	4.296.000,00	4.098.000,00	654.000,00	600.000,00	642.000,00	516.000,00
11.	Za poslovni sklad	45.319.349,98	45.228.300,19	8.705.294,27	13.873.067,45	9.723.179,45	3.332.147,74
	- od tega pos.za ner.	2.772.682,10	2.772.682,10	426.021,00	509.121,00	715.178,55	347.408,20
	- združ.za ceste	2.338.311,70	2.333.888,60	239.654,15	328.150,05	764.121,40	385.711,10
	- združ.za luke	292.302,95	291.736,05	29.956,40	41.018,35	95.515,15	48.213,90
	- združ.za elektrog.	2.533.674,99	2.447.736,20	441.434,95	287.131,70	668.606,25	337.497,20
	Skup.združ.sredstva	7.937.092,70	7.846.042,95	1.131.663,50	1.461.421,20	2.243.421,65	1.115.830,40
	Del posl.skl.,ki ostane TOZD	37.352.257,24	37.352.257,24	7.573.430,77	12.411.540,20	7.475.797,80	2.213.317,34

Zep. št.	ELEMENTI	TOZD		TOZD		TOZD		TOZD	
		ČRNOBELJ	GRADNJE	VRTNAR.	N.MESTO	ČRNOBELJ	TREBNJE	DSSS	
1.	Celotni prihodek	45.200.459,45	19.695.585,02	8.810.193,05	59.462.944,85	40.249.702,75	22.106.749,35	21.121.157,40	
2.	Materialni stroški	11.951.744,21	9.957.620,88	4.871.971,01	39.249.666,10	26.335.501,15	11.529.357,75	4.726.040,27	
3.	Amortizacija	1.776.991,00	884.277,00	93.853,00	117.186,00	142.244,00	210.229,00	649.507,00	
4.	Dohodek (1-2-3)	31.471.724,24	8.853.687,14	3.844.369,04	20.096.092,75	13.771.957,60	10.367.162,60	15.745.610,13	
5.	Pog.in zak.obvezn.	8.933.484,00	2.217.612,60	535.924,80	8.549.653,45	6.017.908,70	3.955.487,80	1.653.446,05	
6.	Čisti doh.(4-5)	22.538.240,24	6.636.074,54	3.308.444,24	11.146.439,30	7.754.048,90	6.411.674,80	14.092.164,08	
7.	Za osebne dohodke	15.038.377,70	5.062.142,80	2.409.250,65	7.175.119,85	4.838.087,20	3.949.650,35	12.062.340,10	
8.	Za skl.(sk.)(6-7)	7.499.862,54	1.573.931,74	899.193,59	3.971.319,45	2.915.961,70	2.462.024,45	2.029.323,98	
9.	Za rez.skl.2,5% od dohodka	786.793,10	221.342,15	96.109,20	502.402,30	344.298,95	259.179,05	-	
10.	Za skl.sk.por.skup.	2.776.311,10	881.715,60	712.034,60	1.203.880,15	931.871,55	920.694,65	2.029.323,98	
	Za skl.sk.por.-stanov.del obr.medl.	854.411,55	282.287,45	147.621,10	405.389,75	273.751,30	234.372,20	686.706,85	
	- izloč.po ZR	569.893,30	188.049,90	150.300,00	268.933,50	216.413,70	170.055,00	321.849,23	
	- regr.za prehr.	314.400,00	100.500,00	107.100,00	126.300,00	100.500,00	81.000,00	452.400,00	
	- regr.za let.dop.								
	3000 x št.zaposl.	291.000,00	93.000,00	99.000,00	117.000,00	93.000,00	75.000,00	174.000,00	
	- za družb.službe	164.606,25	31.878,25	10.013,50	52.257,10	62.206,55	210.267,45	46.367,90	
	- prosti del skl.sk.por.6000x št.zaposl.	582.000,00	186.000,00	198.000,00	234.000,00	186.000,00	150.000,00	348.000,00	
11.	Za posl.sklad	3.936.758,34	470.873,99	91.049,79	2.265.037,00	1.639.791,20	1.282.150,75	-	
	- od tega pos.za ner.	105.404,20	129.048,30	-	96.862,55	-	153.037,85	-	
	- združ.za ceste	134.645,40	135.029,15	4.543,10	196.265,90	59.226,05	91.088,40	-	
	- združ.za luke	16.830,65	16.878,65	567,90	24.533,25	7.403,25	11.386,05	-	
	- združ.za elektrog.	117.814,70	118.150,90	85.938,79	248.639,10	51.822,80	176.639,40	-	
	Skupaj združ.sredstva	374.694,95	399.106,60	91.049,79	566.300,80	118.452,10	432.151,70	-	
	Del posl.skl.,ki ostane TOZD	3.562.063,39	71.767,39	-	1.698.736,20	1.521.339,10	849.999,05	-	

gozdnega gospodarstva v preteklem letu. Zaradi lažje primerjave bom nekoliko obrazložil tabelo, ki prikazuje poslovni rezultat gozdnega gospodarstva Novo mesto brez TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“.

Celotni prihodek, ki predstavlja seštevek plačane ali zavarovane realizacije, znaša 495.166.120 din oziroma za 21 odst. več kot v letu 1979 in za 11 odst. več kot je bilo planirano. Ta porast je v večji meri rezultat porasta cen, večjega izvoza in povečanja predelave lesa, kakor fizičnega obsega proizvodnje. V družbenem sektorju smo povečali proizvodnjo za 1166 m³, v zasebnem sektorju pa smo v letu 1980 zabeležili za 10545 m³ manjšo proizvodnjo.

Materialni stroški znašajo 165.865.687 din in so za 6 odstotkov večji v primerjavi z letom 1979 in za 2 odstotka večji od plana. Manjši porast materialnih stroškov v primerjavi s porastom celotnega prihodka nam kaže, da bo končni rezultat v letu 1980 bistveno boljši. Z ozirom na to, da znašajo materialni stroški 36 odstotkov celotnega prihodka, pomeni vsak odstotek zmanjšanja materialnih stroškov zelo velik finančni učinek.

Amortizacije je bilo 12.545.556 din in je za 23 odstotkov večja od lanskoletne in za 5 odstotkov večja od planirane. Z amortizacijo naj bi zagotovili enostavno reprodukcijo osnovnih sredstev. Vendar je porast cen osnovnih sredstev tako visok, da s tem zneskom ne moremo zagotavljati novih nabav obrabljenih osnovnih sredstev, temveč moramo skrbeti, da v te namene izločujemo še dodatna sredstva, predvsem iz dohodka za poslovni sklad in iz investicijskih kreditov, ki jih dobimo pri poslovnih bankah ali pri drugih uporabnikih družbenih sredstev. Zato je predvideno, da se bodo letos povečale za zakonom predpisane amortizacijske stopnje.

Dohodek dobimo tako, da od celotnega prihodka odštejemo materialne stroške in amortizacijo. Dosežen dohodek znaša 280.745.877 din in je za 31 odstotkov večji v letu 1979 in za 17 odstotkov večji od planiranega. Pogodbene in zakonske obveznosti iz dohodka znašajo 95.737.475 din in so za 20 odstotkov večje kot v letu 1979 in za 4 odstotkov večje od planiranih, kar pomeni, da se

Po dopoldanskem počitku v Radohi. Traktorist Ivan Kralj, pomočnik Stane Gazvoda ter Ivan Kulovec. (Foto: J. Penca)

letos omenjene obveznosti gibljejo na ravni drugih izdatkov iz strukture razporeditve celotnega prihodka.

Čistega dohodka je 185.017.401 din ali za 38 odstotkov več kot v letu 1979 in za 24 odstotkov več kot je bilo planirano.

Za osebne dohodeke smo namenili 112.740.180 din ali 19 odstotkov več kot v letu 1979 in 8 odstotkov več kot je bilo planirano. Osebnih dohodki zaostajajo za dohodkom za 12 indeksnih točk, kar pomeni 38 odstotkov. Omenil sem že, da je v družbenem dogovoru o razporeditvi dohodka in osebnih dohodkov bilo določeno, da naj bi osebni dohodki zaostajali za dohodkom za povprečno 25 odst. Ker smo mi imeli v letu 1979 povprečne bruto osebne dohodeke zaradi težjih pogojev dela in višje kvalifikacijske strukture zaposlenih relativno višje, je bil določen tudi večji zaostanek za dohodkom. Ta zaostanek znaša torej 38 odstotkov, kar je izredno veliko glede na že omenjeno inflacijo.

Za sklade smo namenili 72.277.221 din ali za 82 odstotkov več kot v letu 1979 in za 64

odstotkov več kot smo planirali. Ta podatek nam kaže, da je rezultat, dosežen v letu 1980, izredno ugoden.

Poslovni sklad se je močno povečal

Za poslovni sklad smo namenili 45.228.300 ali 148 odstotkov več kot v preteklem letu in 114 odstotkov več kot smo planirali. Vendar ta sredstva ne ostanejo v celoti podjetju, temveč je treba poravnati najprej združevanje, tako za elektrogospodarstvo, za ceste, za luke in za nerazvite. Ta združevanja znašajo v letu 1980 okrog 9.000.000 din. S temi sredstvi in krediti bomo nabavljali novo opremo in gradili gozdne ceste. Z novimi investicijami želimo nadoknaditi zaostanek v mo derizaciji proizvodnje v preteklih letih.

Za rezervni sklad smo izločili 6.675.231 din ali 32 odstotkov več kot v letu 1979 in 17 odstotkov več kot v planu. Sredstva rezervnega sklada uporabljamo za kritje eventualne izgube in jih lahko začasno med letom prenašamo za obratna sredstva.

Za prosti del sklada skupne porabe smo namenili 9.708.866 din, ali za 88 odstotkov več, kot v preteklem letu in 92 odstotkov plana.

Precej več tudi za stanovanja

Za stanovanjski del sklada skupne porabe smo izločili 10.714.824 din ali 99 odstotkov več kot v preteklem letu in 70 odstotkov več kot po planu. Znesek 6.422.175 din smo izločili med letom, ob obračunu osebnih dohodkov, in znesek 4.292.649,28 din po zaključnem računu. Iz sredstev, obračunanih po zaključnem računu, smo poravnali obveznosti za izgradnjo dijaškega

doma v Postojni v višini 1.121.100 din. Razliko smo namenili za dodelitev kreditov za individualno stanovanjsko izgradnjo in za nakup družbenih stanovanj.

V letu 1980 je bilo povprečno število zaposlenih 682 oziroma za 1 odstotek manj kot v letu 1979. Če prištejemo še zaposlene v TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“, znaša število zaposlenih 715. Povprečni neto osebni dohodek je znašal 9.349 din. Ker bomo po zaključnem računu izplačali še razliko osebnih dohodkov do višine družbenega dogovora, bo znašal dokončni povprečni neto osebni dohodek okrog 9.740 din.

Omenjeni rezultati se nanašajo, kot je bilo rečeno, na delovno organizacijo brez TOZD „Vrtnarstvo in hortikultura“.

Glede na to da je poslovni rezultat za delovno organizacijo ugoden, pomeni, da so tudi rezultati po TOZD ugodni.

Tako ugodni rezultati pa predstavljajo težjo osnovo za bodoče poslovanje, saj nas tudi letošnji družbeni dogovori obvezujejo, da primerjamo leto 1981 z letom 1980. Izplačila osebnih dohodkov in sredstev sklada skupne porabe bodo odvisna od prigosposodarjenega dohodka.

MILAN DRAGIŠIČ, dipl. oec.

POSLOVNI USPEH TOZD „VRTNARSTVO IN HORTIKULTURA“ V OBDOBJU
OD 1.1. DO 31.12.1980 V PRIMERJAVI Z ISTIM OBDOBJEM
PRETEKLEGA LETA IN PLANOM ZA LETO 1980

Zep. št. Elementi	Plan 1980	Doseženo od 1.1.-31.12.1980	Indeks dos.80/plan
1. Celotni prihodek	13.522.000,00	8.810.193,05	65
2. Materialni stroški	6.405.000,00	4.871.971,01	76
3. Amortizacije	217.000,00	93.853,00	43
4. Dohodek	6.900.000,00	3.844.369,04	56
5. Pogodb.in zakon.obv.	1.540.000,00	535.924,80	35
6. Čisti dohodek	5.360.000,00	3.308.444,24	62
7. Za osebne dohodeke	3.800.000,00	2.409.250,65	63
8. Za sklade (skupaj)	1.560.000,00	899.193,59	58
9. Za poslovni sklad	692.000,00	91.049,79	13
10. Za rezervni sklad	172.600,00	96.109,20	56
11. Za skl.skup.por.-pr.del	410.286,00	414.113,50	101
12. Za skl.skup.por.-stan.d.	285.114,00	297.921,10	104
13. Povpr.št.zaposlenih	27	33	122
14. Povpr.netto OD	7.858	8.830	112
15. Izpl.sred.skup.por-prosti del	-	97.005,00	

Iz razprave o poslovnem uspehu TOZD Gozdarstvo Straža

Rezultati poslovanja za našo temeljno organizacijo so razmeroma ugodni. Celotni prihodek je porasel za 25 odstotkov. Na porast so vplivale povečane cene gozdnih sortimentov, večja storilnost v sečnji, spravi, prevozu in predelavi lesa. Plan gojitve in predelave je presežen.

Materialni stroški so v primerjavi z letom 1979 porasli le za 2 odstotka. Na nizko stopnjo rasti so vplivali zmanjšani stroški popravil strojev in opreme ter manj del pri utrjevanju gozdnih vlak in pri razširivih gozdnih cest.

Amortizacija je za 15 odstotkov večja.

Dohodek TO je v primeri z letom 1979 večji za 37 odstotkov in znaša 49.882.931 din. V nadaljnji delitvi je v tem znesku 14.935.155 din zakonskih obveznosti, 16.851.275 din sred-

stev za osebne dohodke in 18.078.500 din sredstev za poslovne sklade.

Delitev prihodka in dohodka TOZD Gozdarstvo Straža za leto 1980 bruto predstavljamo v priloženi tabeli.

Realizacija gozdne proizvodnje s kazalci uspešnosti.

Posek		
10.541 m ³ iglavcev	104 %	
9.238 m ³ teh. listav.	105 %	
3.401 m ³ goli list.	79 %	
2.479 m ³ prostor.	97 %	
25.659 m ³	100 %	

Poraba časa po enoti proizvoda v vseh fazah se manjša. V letu 1976 letu smo za sečnjo, spravo in prevoz porabili 3,73 ure za en m³, leta 1977 3,20 ure, leta 1978 2,76 ure. V letu 1979 poraba časa za enoto proizvoda poraste na 2,79 ure, v letu 1980 pa pade na 2,22 ure.

Pri sečnji so se najbolj odlikovali sodelavci: Ivan Fifolt, Jože Grandovec, Ivan Štrumbelj, Izidor Fink, Anton Skufca in Miha Novak. Zelo dobro delajo vsi šoferji, ki imajo v poprečju 200 delovnih dni. Visoki učinki so vidni na obtesovalnici, ki je verjetno že dosegla zgornjo mejo možne predelave. Prav tako smo dosegli dobre rezultate v prebiranju in dodelavi lesa.

Za vestno in marljivo delo na terenu izrekajo sodelavci pohvalo delovodji Francu Štravu.

Tudi pri spravi lesa smo bili zelo uspešni.

Razprava o poročilu: delitev za vse enaka?

Poslovna poročila so bila podana obširno. Zanimive so bile primerjave izkoriščenosti delovnega časa po revirjih.

Zbor kolektiva je poslovne rezultate potrdil. Sredstva skladov so v primerjavi z ostalimi temeljnimi organizacijami visoka. Po obračunu se razdeli 50 odstotkov poprečno izplačane mesečne plače za osebne dohodke. Pri predlogu o „enakem“ deležu delitve po TO je bilo postavljenih več vprašanj. Pri sprejetju plana namreč pogoje izravnamo, v izvajanju pa že kar na začetku govorimo o nezaupanju v plan, cene, normative itd. S tem izpodbijamo osnove in razmerja, ki so v planskih dokumentih.

Delali smo dobro

Iz analiz je razvidno, da smo dobro delali. Imamo najvišjo stopnjo rasti storilnosti, plan smo v celoti uresničili, za to pa nismo ustrezno nagradjeni. V nadaljevanju razprave je bilo postavljeno vprašanje umestnosti združevanja celotnega poslovnega sklada temeljne organizacije na ravni delovne organizacije. Imamo namreč večje potrebe po opremljenosti za delo, vendar pri usklajitvi naše želje radi preglasujejo in odrinejo v „drugi plan“.

Za fizične delavce imamo postavljene normative, ki jih spremljamo in razčlenjujemo. Zelo malo pa je opravljenega na področju normiranja administrativno tehničnega kadra.

Raba službenih avtomobilov

V nadaljevanju razprav je bilo več pripomb na rabo službenih vozil, ki so po temeljnih organizacijah neena- komerno porazdeljena. Pomanjkljiv je tudi pravilnik o rabi teh vozil. Posamezniki uporabljajo ta vozila celo za osebne prevoze na razna rekreativna srečanja. Potrebna je tudi analiza porabljenega kilometrine.

Analize porabe časa so pomanjkljive. V njih niso zajeta vsa področja dela. Prav tako ni na zboru podana primerjava fizičnih kazalcev

med temeljnimi organizacijami. Manjkajo analize nekaterih služb, ki bi bile za oblikovanje svobodne menjave dela nekakšna podlaga, na katero bi zbori kolektivov že lahko podali pripombe. Hkrati s to kritično pripombo je bilo postavljeno vprašanje, zakaj ni na terenu pri delu videti nekaterih strokovnih služb. V razpravi so opozorili na počasno popravljanje normativov. Za določene vrste del so snemanja opravljena in se že v izvajajo praksi, za celo vrsto del po sploh ne iščemo rešitev. Na tak način urejanja tega področja so nekateri sodelavci v nerealnih odnosih pri pridobivanju osebnih dohodkov.

Po končani razpravi lahko kljub ostrim kritičnim pripombam sklepamo, da je bilo leto 1980 poslovno uspešno. Pripombe so umestne. Slabosti moramo odpraviti!

Pred nami so nove naloge zahtevnega petletnega plana. Že takoj na začetku nas pestijo težave v proizvodnji na vseh področjih. Pred kolektiv je postavljena izredno težka naloga. Zamujeno moramo obvezno s skupnimi močmi nadoknaditi.

Stabilizacija – tudi bitka za sposobne kadre

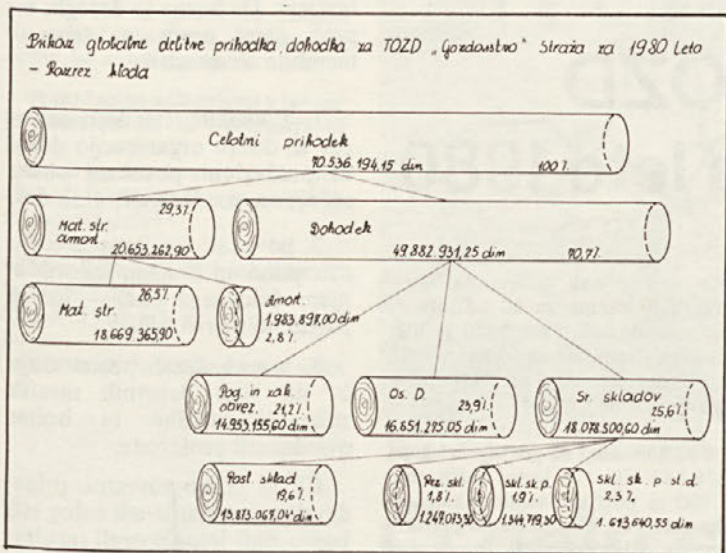
„...Kdo pravzaprav vodi kadrovsko politiko, ki je zagotovo razvojna politika? Pri ‚zaspalih‘ organizacijah zagotovo vidijo samo fizično rast podjetja, zato se marsikje dogaja, da vlagajo samo v zidove, medtem ko nimajo kadrov. Tako zgradimo tovarno z naj-sodobnejšo opremo, nismo pa poskrbeli za sposobne kadre. Razumljivo je, da nas taka politika pripelje do izgub. Bitka za stabilizacijo je navsezadnje tudi bitka za sposobne kadre. In še eno vprašanje, ki se ponudi samo ob sebi: kaj so delale in kaj ob tem delajo družbenopolitične organizacije?“

FRANC ŠETINC
(v „Mladem valu“, 22. 12. 1980)

Proti lokalizmu, navideznemu napredku

„Mislim, da je v mladih še dovolj neizkoriščenih moči v bitki za stabilizacijo. V občinah se še vedno pojavljajo nezdravi lokalizmi, podpirajo podjetniške interese. Navideznemu napredku se morate odreči ravno zaradi pravega napredka. Tega pa marsikje nočejo, oziroma ne vidijo. Ko pa seštejejo vse želje, vse naložbe, vidijo, da pridemo ne samo do ene, temveč kar do dveh inflacij.“

FRANC ŠETINC
(v „Mladem valu“, 22. 12. 1980)

Gozdnogojitvena dela so v primerjavi s planom presežena. Večje prekoračitve plana so v pogozdovanju s pripravo tal in pri slučajnih pripadkih. Manjši zaostanki so v redčenjih in obžetvah. Po vrednosti znašajo gozdnogojitvena dela 5.853.247 din.

Na odpremnem skladišču smo

presortirali (všteta tudi dodelava) zaokroženo 16.000 m³ lesa iglavcev in listavcev. Naložili smo 42.000 m³ lesa in na obtesovalnici predelali 12.000 m³ iglavcev v trame.

Koliko smo delali?

Preglednica o porabi časa TOZD Gozdarstvo Straža za leto 1980:

Delovne ure	ur	153.501	69,4 %
Deževne ure	"	24.495	11,0 %
Prazniki	"	5.928	2,7 %
Redni dopust	"	18.636	8,5 %
Izredni dopust	"	706	0,3 %
Sestanki	"	2.199	1,0 %
Boleznine	"	12.980	5,9 %
Boleznine-nesreče pri delu	"	2.348	1,1 %
Opravičene in neopr."	"	270	0,1 %
Skupaj	uř	221.063	100 %

Milan Pribanič, voznik avtobusa, je vozil v Brnikih delavce na delovišče, hkrati pa je skrbel za vzdrževanje žag. Na sliki sta poleg njega še Franjo Tomič in Ilija Sivanič. Kar na delovišču so popravljali motorno žago. (Foto: J. Penca).

Poročilo o poslovanju TOZD Gozdarstvo Črnomelj za leto 1980

Leto 1980 je bilo gospodarsko in politično razgibano. Razpravljali smo o razvoju gospodarstva in družbenih dejavnosti za naslednje srednjeročno obdobje. Široka razprava je potekala tudi v naši sredini. Aktivnost pri sprejemanju planov razvoja je spodbudila tudi večjo zavzetost pri tekočem gospodarjenju.

S planom gospodarjenja za leto 1980 smo sprejeli tudi program ukrepov za ustalitev gospodarjenja. Uresničevanje programa smo med letom spremljali in analizirali ob sprejemanju periodičnih obračunov. Sprejete glavne naloge smo dosegli, nekatere pa tudi preseгли.

Plan sečnje smo dosegli z 97 odst., ker je novembra zapadel zgodnji sneg, visok celo 70 cm. Ta je ostal in oviral delo do konca leta. Stroške sečnje spravila in prevozov smo proti planiranim znižali pri iglavcih za 11 odstotkov, pri listavcih za 13 odstotkov in prostorninskem letu za 16 odstotkov. Stroški vseh faz so znašali pri iglavcih 532 din/m³, pri tehničnem lesu listavcev 471 din/m³, pri drveh 376 din/prm.

Storilnost v 313. panogi je lani porasla v naši TOZD z indeksom 108 odst. Normative so delavci poprečno dosegli 112 odst. V letu 1976 je bilo za izdelavo 1 m³ porabljeno 5,46 ur, v letu 1980 pa 3,47 ur. Pri traktorskem spravilu so doseženi večji učinki kot pretekla

leta, vendar večkrat delo ovira prepočasna izdelava vlak, zaradi česar bo to delo nujno treba bolj mehanizirati. Traktorji so opravili 6.304 m³. Stroški na m³ so bili različni od 115 din/m³ do 157 din/m³, pri najnovejšem, ki je imel zaradi tehnične napake največji lom pa so bili stroški spravila najdražji, kar 389 din/m³.

Vozni park je bil zastarel, zato sta bila dva kamiona ob koncu leta odprodana. Plan ton (km je bil dosežen le 67-odstotno. Stroški so v primerjavi s planiranimi porasli od 11 do 89 odst. Vzroki so v dotrajnosti vozil in v vseh podražitvah, ki so med letom nenormalno rasle.

Pri motornih žagah so znašali stroški 31 din po m³.

Izdelavo prostorninskega lesa smo znižali za 13 odstotkov in povečali količino tehničnega lesa za 32 odstotkov v primerjavi s planom.

V izvoz smo oddali 4037 m³ listavcev v vrednosti 7.863.291 din, kar je tudi precej doprineslo k uspešnemu končnemu rezultatu.

Pri gozdnogojitvenih delih smo plan preseglili pri osnovanju nasadov (36,50 ha). Obžetev in čiščenje so večinoma opravili taborniki, prav tako izkop sadik v drevesnici in deloma pogozdovanje, kar vse je znižalo stroške.

Odpremno skladišče je odprenilo 24.969 m³ raznega lesa. Neposredni stroški po m³ so znašali 57 din. Nakladalec Volvo je naložil 21.297 m³ – storilnost na uro je bila 19,4 m³ (l. 1979 in 1978 – 15,7 m³). Stroški na obratovalno uro so znašali 193 din.

V programu stabilizacijskih ukrepov smo sprejeli nalogo, da bomo znižali boleznine za 30 odstotkov. To smo dosegli. Leta 1980 je bilo zaradi bolezni in nezgod izgubljenih 2.352 dni, leta 1979 pa 3.410 dni – indeks je torej 69 odst.

Za vzdrževanje cest smo porabili 1.582.830 din, za gradnjo vlak pa 376.143 din. V lastni režiji smo 1.600 m poti spremenili v kamionske ceste. Za izboljšanje življenjskih razmer delavcev je bilo narejenega premalo. Zaradi zaostrenih pogojev gradnje objektov družbenega standarda in prostih kapacitet, ki se

pojavljajo v že zgrajenih objektih, smo sklenili, da ne bomo gradili samskega doma v Črnomlju. Delavci, ki stanujejo v Črnomlju, se ne želijo preseliti v Črmošnjice. Vendar kuhinji v Črnomlju in na Planini ne ustrežata osnovnim zahtevam za kuhanje večjih količin hrane. Zelo dvomljiva je smotrnost vožnje toplih malic iz Črmošnjic 30 in več km daleč. Letos bo treba proučiti in urediti prehrano med delom za vse delavce TOZD, kar je bilo močno poudarjeno tudi na zboru delavcev.

Kandidatov za družbena stanovanja je šest. Skupno z Iskro Semič bomo letos kupili eno stanovanje. Za drugo stanovanje je sklenjen dogovor in bo vseljivo prihodnje leto.

Rezultat poslovanja je glede na naše razmere zadovoljiv, kar je razvidno iz tabel, ki primerjajo plan in leto 1979. V primerjavi z letom 1979 smo dosegli celoten prihodek 131 odstotno, dohodek 137 odstotno, čisti dohodek 139 odstotno in odvedli v sklade 212 odstotkov več, kot smo načrtovali.

Za leto 1981 je plan poslovanja zelo zahteven. Z ustvarjanjem in delitvijo dohodka so predvideli povišanje osebnih dohodkov. Da bomo to dosegli, so pred nami predvsem tri pomembne obveznosti:

1. z enakim številom delavcev in dobro organizacijo doseči predvideni povečani obseg sečnje in gozdnogojitvenih del,

2. povečati storilnost z večjo disciplino in boljšim izkoriščanjem delovnega časa – kar je združeno s prvo točko,

3. v vseh fazah proizvodnje in na vseh delovnih mestih zniževati stroške in boljše ovrednotiti proizvode.

Če se bomo zavestno prizadevali za izvajanje teh nalog vsi, bomo tudi letos dosegli rezultate, ki bodo zadovoljivi za nas in za skupnost.

STONE FABJAN

V prejšnji številki smo poročali o škodi, ki jo v gozdu pri Stranski vasi v bližini nekdanje drevesnice povzročajo Romi. Na sliki za njihovo sečnjo značilni visoki panji. (Foto: B ranko Puljak)

TOZD Gozdarstvo Podturn lani in letos

Visok sneg je oviral proizvodnjo še januarja in februarja. Tudi marca bo še težavno.

Sneg, ki je zapadel 2. novembra lani, se je obdržal. Z dodatnimi občasnimi padavinami se je njegova odeja stalno zviševala; 5. marca, ko je zapadel zadnji sneg, je bil visok na Pogorelskem križu 105 cm, Podstenicah 110 cm in pri brunarici Jurcelj 160 cm. Merjeno je bilo na prostem, v gozdu, pod krošnjami iglavcev, je snega nekaj manj. Ceste smo pluzili sproti. Pri Pionirju smo najeli tudi buldožer, ki je delal 121 ur. V začetku je delo v gozdu oviral sneg na drevju, kasneje pa tudi previsok sneg na tleh.

V naši TOZD je sedaj zaposlenih 99 oseb.

Januarja (obračunski mesec) je imelo 73 delavcev 442 deževnih dni (6,05 na osebo) in v februarju 568 deževnih dni (7,50 na osebo). Na videz je število deževnih dni majhno, to pa zato, ker so ostale dni, če niso delali, imeli prizadeti še stari letni dopust (januar), po nekaj dni bolniške in opravičene plačane ali neplačane dneve (delavci iz Bosne, ko so bili doma).

Poprečno so naši delavci v januarju delali 10 dni in v februarju 12 dni.

Kljub vsem težavam v prvih dveh mesecih letošnjega leta so proizvodni podatki sledeči:

Possek: 4424 m³ iglavcev, 823 m³ listavcev in 173 m³ drv. Skupaj 5370 m³ ali 15 odstotkov plana.

V Brkinih je skupina petih naših

delavcev posekala še 278 m³ lesa, kar zgoraj ni všteto.

Spravilo: 3337 m³ iglavcev, 458 m³ hlobovine listavcev – drv, skupaj 3795 m³.

Oddaja: 3360 m³ iglavcev, 371 m³ hlobovine listavcev, skupaj 3731 m³.

Pri oddaji so šteti prevozi do 6. 3. 1981.

Zaloge lesa	gozd	kamionska	
		cesta	skupaj
sortiment	5152	585	5737
iglavci m ³	1787	112	1899
listavci m ³	586	233	819
drva m ³	7525	930	8455

Sklepi:

Ker smo naš plan sečnje v letu 1980 z istim številom delavcev dosegli 108 odstotno in smo prenehali z delom že 2. XI., nam letos posek kljub zaostanku ne bi smel delati težav, saj je letošnji plan celo za 600 m³ manjši. Škoda le, da so nam ostali za letno sečnjo (beljenje) tisti iglavci v Rogu, ki smo jih zaradi debele skorje mislili oddati v lubju, posekali pa smo že boljši les.

Velike težave bodo s spravilom lesa, zlasti tam, kjer je predviden traktor IMT. Vseh 5737 m³ zalog iglavcev je v skorji, spravilo pa se bo

zavleklo v junij, čeprav je zadnji rok 31. marec. Hodovina je dobesedno zacementirana v snegu. Na vsak način bo potrebno dobiti še dodatni traktor IMT. Naš Timberjack je stalno v okvari. Traktoristi bodo morali delati tudi ob prostih sobotah.

Dodal bi še to, da je večina hlobovine žagana na 8 m dolžine. V normalnih razmerah bi jo odvažali s kamionskimi prikolicami, kar pa sedaj nekaj časa ne bo mogoče. Zato imamo s prežagovanjem na rampah dodatne stroške.

Vodja TOZD
SLAVKO KLANČIČAR,
dipl. ing.

Franc Kulovec iz TOZD Gozdarstvo Novo mesto je to zimo sekal na Gorjancih. (Foto: J. Penca).

O delu službe za urejanje gozdov v lanskem letu

Služba za urejanje in načrtovanje je v skladu z določili območnega gozdnogospodarskega načrta opravila terenska dela za revizijo v gozdnogospodarski enoti Črnomelj, izdelala revizijski načrt gozdnogospodarske enote Tanča gora (1980–89) in ga posredovala v potrditev Republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Ljubljano.

Vsa delovna mesta v oddelku, določena po sistemizaciji, so zasedena.

Republiški komitej je že v januarju 1980 zadolžil vsa gozdna gospodarstva SRS za popis gozdov po enotni metodologiji za celo Slovenijo. Za organizacijo popisov so bile zadolžene urejevalne službe pri gozdnih gospodarstvih, popise pa

naj bi izvedli delavci v operativi. Ker pa je bila izvedba del vezana na kratek rok, delo pa obsežno in strokovno zahtevno, je celotna urejevalna služba pri popisih tudi aktivno sodelovala. Popisi in prečiševanje podatkov so trajali vse do konca leta 1980, kar je urejanju vzelo približno eno četrtino razpoložljivega časa.

Prav zaradi tega je nastal zaostanek pri terenskih urejevalnih delih v enoti Črnomelj, kar bo treba opraviti v letu 1981.

V prvi polovici lanskega leta smo razpravljali o reorganizaciji urejevalne službe pri GG Novo mesto. Posebej imenovana komisija je podala predlog o decentralizaciji. Predlog je obravnaval delavski svet GG Novo mesto in sprejel sklep, da ostane organizacija urejevalne službe za nedoločen čas nespremenjena pri DSS GG Novo mesto.

V sestavo službe za urejanje in

načrtovanje spadata tudi geometer in referent za arondacijo in gozdni kataster. Večji delež njunega dela je namenjen TOZD, deloma pa tudi službi za urejanje in načrtovanje pri pripravi kart in katastrskih podatkov za gozdnogospodarske načrte.

Leta 1980 je KZ Črnomelj odstopila pretežni del svojih gozdov, okrog 280 ha na območju Črnomelj, gozdnemu gospodarstvu Novo mesto. Razen tega je GG Novo mesto povečalo svojo gozdno posest z nakupom gozdov. Za 10,95 ha znaša kupina 241.651 din. Sklenjena je bila tudi ena menjalna pogodba, pri čemer pa se površina posesti GG Novo mesto ni povečala. Za potrebe novomeškega vodovoda je GG odstopilo Novogradu 0,20 ha gozda v k. o. Mirna peč.

Ponudb za nakup gozdov je vedno več, le denarja za ta namen primanjkuje.

TONE HOCEVAR, dipl. ing.

Ribiču se je na grm zapela vrvica z muho. Lastovka je v preletu hlastnila po lažni muhi in obvisela na trnku (Foto ing. J. Piškur).

Pridobivanje lesa v letu 1980

Pridobivanje lesa je v letu 1980, kljub nadpovprečno neugodnemu vremenu, potekalo dokaj ugodno. Sečnja, spravilo

in prevoz v okviru TOZD in TOK lahko prikažemo s sledečimi kazalci:

mehanizirano spravilo 83.830 m³ ali 66 % posekane neto lesne mase.

Prikaz prevoza lesa

Skupno prepeljana količina lesa v letu 1980 (kamioni GG in drugi) znaša 171.887 m³, od tega:

V primerjavi s posekano neto lesno maso (133.368 m³) predstavlja spravilo s stroji (71836 m³) 54 % posekane lesne mase. Plan za leto 1981 predvideva

Sečnja lesa:			
- iglavci	56.024 m ³ ali 109 %	let.pl. v enakem obdobju 1979	110 % let.pr.
- listav.teh.	40.813 m ³ ali 107 %	" "	116 % "
- list.goli	17.434 m ³ ali 106 %	" "	99 % "
- list.pr.les	19.097 m ³ " 82 %	" "	79 % "
VSI SORT. SKUPAJ:	133.368 m ³ " 102 %	" "	104 % "
Proizvodnja tramov: 11.441 m ³ v enakem obdobju leta 1979 10.221 m ³			
Proizvodnja pragov: 3.951 m ³ " " " "			

	leto 1980	leto 1979
- kamioni GG	137.190 m ³ ali 80 %	138.161 m ³ ali 76%
- kamioni drugih	34.697 m ³ ali 20%	43.947 m ³ " 24%
S K U P A J :	171.887 m ³ ali 100%	182.108 m ³ " 100%

Zaloge lesa v družbenem sektorju:				
	m ³ 1980	m ³ 1979		
I. <u>Gozd</u> - teh.les igl.	5834	3184		
- teh.les list.	6016	5141		
- prost.les	2374	3056		
SKUPAJ I:	14.224	11.381		
II. <u>Kam.cesta</u> - teh.les igl.	1.162	869		
- teh.les list.	527	2.008		
- prost.les	1.157	1.463		
SKUPAJ II:	2.846	4.340		
III. <u>Odpr.skklad.</u> - teh.les igl.	380	429		
- teh.les list.	155	263		
- prost.les	-	404		
SKUPAJ III:	535	1.096		
	m ³ 1980	m ³ 1979		
SKUPAJ I+II+III: - teh.les igl.	7.376	4.482		
- teh.les list.	6.698	7.412		
- prost.les	3.531	4.923		
ZALOGE SKUPAJ:	17.605	16.817		
ZALOGA LESA V ZASEBNEM SEKTORJU				
	m ³ 1980	m ³ 1979		
I. <u>Gozd</u> - teh.les igl.	65	26		
- teh.les list.	62	536		
- prostor.les	271	?		
SKUPAJ I:	398	569		
II. <u>Odprem.skklad.</u> - teh.les igl.	573	171		
- teh.les list.	110	291		
- drva	23	141		
SKUPAJ II:	706	603		
SKUPAJ I+II: - teh.les igl.	638	197		
- teh.les list.	172	827		
- prostor.les	294	148		
ZALOGA SKUPAJ:	1.104	1.172		
ODKUP LESA				
	m ³ 1980	% pl.	m ³ 1979	% pl.
TOK Novo mesto	25.775	94	28.688	107
TOK Črnomelj	14.045	91	17.751	118
TOK Trebnje	7.754	93	11.680	137
SKUPAJ:	47.575	93	58.119	115

Spravilo in prevoz

Spravilo in prevoz sta vsled slabega vremena potekala manj ugodno kot leta 1979. Več

sestojev je bilo v spravilu lesa, manj pa pri prevozu lesa zahvaljujoč močno obnovljenemu voznemu parku.

Prikaz spravila s stroji			
	m ³ 1980	m ³ 1979	
1) Traktorji IMT (GG Novo mesto)	55.379	50.315	
2) S traktorji drugih (privat.)	5.045	4.076	
3) S traktorji Timberjack	11.412	11.035	
4) Žični žerjavi (GG N.m.)	-	531	
5) Žični žerjavi drugih	-	830	
S K U P A J :	71.836	66.787	

Tečemo vedno hitreje, ostajamo pa na istem mestu!

Statistični podatki kažejo, da bruto narodni proizvod na svetu raste s stopnjo 3 do 5 odstotkov letno, obenem pa tudi, da zaradi onesnaževanja okolja nastaja prav tako visoka škoda.

Larix europaeis Henry je hibrid evropskega in japonskega macesna.

Filipinski predsednik Makaros je predlagal, naj bi vsak moški sterejši od 10 let, naslednjih pet let zasadil vsak mesec po eno drevo. Po drugi strani pa prav tako na Filipinih na leto skrčijo za poljedelstvo en milijon ha gozda.

Na Češkem so raziskovali uspevanje macesnov različnih izvorov na področju, ki je ogroženo zaradi industrijskih plinov. Ugotovili so, da so domači macesni bolj odporni. Slabo se je obnesel japonski macesen.

Pogled na sestoj v Prežeku pred posekom. Sestoj pač ni videti lep, a les je razmeroma kar dober. (Foto: J. Penca).

Varujmo gozdove – vsi!

Sklepi posvetovanja o izvajanju požarno-preventivnih ukrepov v gozdovih na Krasu, ki je bilo 4. 2. 1981 v Novi Gorici

Pomen naravnega okolja, predvsem pa vloga gozdov, trajno narašča, saj predstavlja enega osnovnih pogojev za zdravo življenjsko okolje. Iz tega sledi, da bo treba tudi v bodoče s pomočjo organiziranih socialističnih sil ter družbene samozastite in SLO v okviru krajevnih skupnosti ter TOZD storiti vse za preprečevanje požarov v naravnem okolju:

– zaradi neprecenljive vrednosti našega naravnega okolja morajo svojo vlogo na tem področju odigrati vse družbenopolitične skupnosti in njihovi komiteji za SLO in DS, državni in drugi organi, združeno delo

VARUJMO GOZDOVE, VSI!

KADILCI,

vzdržite do doma! Prihranili boste cigareto in mogoče tudi nesrečo.

KMETJE,

nevarno je zažigati travniške odpadke v gozdu ali v njegovi bližini.

IZLETNIKI,

ogeni ne spada v naravo!

CICIBANI IN PIONIRJI,

vi veste, kaj je prav. Če bi kdo prižgal ogenj v gozdu ali v njegovi bližini, ga opozorite!

ČE ZAGORI, POMAGAJMO VSI!

IN KAJ PRAVI ZAKON O GOZDOVIH?
5.000 do 10.000 dinarjev kazni
za kurjenje ognja v gozdu ali v njegovi bližini.

in druge organizacije ter občani, ki delujejo ali bivajo na tem področju;

– zastavljeno obliko obrambe pred požari je potrebno še naprej dograjevati in izboljševati;

– nadaljevati je treba preventivno vzgojo mladine, odraslih

V deželah „tretjega sveta“ se zmanjšuje površina gozdov za 15 milijonov ha letno. Svetovna banka bo v naslednjih petih letih priskrbela okrog 25 milijard dolarjev za uresničenje energetskih programov. Med drugimi viri energije dajejo velik pomen tudi gozdu in lesu.

Po ocenah svetovne banke bi bilo treba v teh deželah za ublažitev pomanjkanja goriva pogoditi do leta 2000 kar 50 milijonov ha površin. To je petkrat več pogodovanja, kakor ga opravijo sedaj.

in zaposlenih, tako da bo vključeno vse prebivalstvo;

– vzpostaviti moramo tesnejše sodelovanje med družbenopolitičnimi skupnostmi na preventivnem in represivnem področju;

– na vseh ravneh naj se prične s široko akcijo za preprečevanje sežiganja travišč, ob napovedi sušnega obdobja pa se naj z vsemi sredstvi preprečuje kurjenje v naravnem okolju;

– vse kršilce sprejetih ukrepov o prepovedi sežiganja in kurjenja je treba prijaviti sodišču, kjer naj imajo ti primeri prednost;

– letos je treba pripraviti oddajo ZRNO ali v ŽIVO, da bo širša javnost opozorjena na nevarnost, ki zaradi požara preti naravnemu okolju;

– Republiški svet zveze sindikatov naj animira organizacije združenega dela, da bodo v svojih glasilih dale ustrezen pomen varovanju gozda pred požarom;

– sodelovanje s pripadniki JLA naj se še pogloblja;

– kmetijska združenja in njihove pospeševalne službe naj preventivno delujejo za opuščanje sežiganja travišč in osveščanje kmetovalce, ker se večina

požarov iz travišč prenese v gozd;

– Kmetijski inštitut SR Slovenije naj pripravi študijo o škodljivosti sežiganja travišč in o nadomestitvi njihovega sežiganja;

– v opazovalno službo, predvsem v kritičnih obdobjih, je treba vključiti pripadnike letalskih organizacij, s katerimi se je treba dogovoriti za način obveščanja o nastalih požarih;

– javna občila naj se aktivneje vključujejo v preprečevanje gozdnih požarov (tisk, radio, televizija);

– akcija mora imeti trajen značaj in mora postati sestavni del preventivnega dela in akcije NNNP.

Izvajanje vseh preventivnih akcij za varovanje gozdov pred požari na ravni občine koordinirajo samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom, ki naj izdelajo informacijo o stanju, podvzetih ukrepih in o predlogih ukrepov. Te ugotovitve je treba vgraditi v varnostne ocene in varnostne načrte v vseh sredinah ter v pravilnike o varstvu pred požarom. Z informacijo naj seznanijo komiteje za SLO in DS in izvršne svete skupščin občin, da bodo lahko opredelili naloge, ki jih je treba zagotoviti za večjo varnost.

Rudi Gorše vodi traktor pri jesenskem presajanju smrekovih sadik, v drevesnici Rožek. Na priključku za traktorjem so skrite delavke, ki nameščajo sadike. V enem dnevu pet delavk tako posadi okrog 60.000 sadik (Foto J. Penca).

Težavno je pospravljati vse poprek podrto drevje v Brkinih. Na sliki je Martin Hrvat in Črmošnjic. (Foto: J. Penca).

Gospodarjenje v zasebnih gozdovih

Ves čas po osvoboditvi opažamo napredek gospodarske proizvodnje in tehnologije ter rast družbenega in osebnega standarda.

Tudi v gozdarstvu je dosežen občuten napredek v tehnologiji dela, predvsem v družbenem sektorju, občutno pa je zaostajanje v zasebnem sektorju. V skladu z uspešnostjo v proizvodnji, ki je rezultat sodobne tehnike in tehnologije, sta se tako družbeni kot tudi osebni standard delavca v gozdarstvu povzpela na solidno raven.

V letu 1976 smo se na GG Novo mesto na novo organizirali. Tega leta se je gospodarjenje delilo na družbeni in zasebni sektor. Osebnost še danes ne vidim gospodarske koristi tega ukrepa, vendar nekateri utemeljujejo, da je to popolnejša oblika samouprave. Ne bi želel razpravljati o samoupravi, temveč le o gospodarskem pomenu tega ukrepa, ki se s časom povečuje. Razlike med družbenim in zasebnim sektorjem so vse očitnejše zaradi količinskih in predvsem kakovostnih donosov po enoti, pogojev dela, strokovnih in ostalih delavcev, v tehnologiji dela pri izkoriščanju gozdov in še v čem. Rastiščne zmožnosti gozdov v zasebnem sektorju so na enakih površinah, najmanj enake zmožnostim družbenih gozdov, ali celo večje.

Napake in razlike lahko iščemo predvsem v načinu gospodarjenja s temi gozdovi. Vprašanj je mnogo, vendar bom skušal zajeti le najbolj pereče. Eno teh je pomanjkanje stro-

kovnega kadra na terenu. V družbenem sektorju je strokovnega kadra na enoto še enkrat več kot v zasebnem sektorju. Menim, da smo za tako stanje delno tudi sami krivi, saj smo, da bi znižali stroške, namenoma zniževali število revirnih gozdarjev in večali revirje.

Gozdar — načrtovalec in izvajalec del

Nehote je gozdar v zasebnem sektorju postal namesto načrtovalca gozdne proizvodnje njen spremljevalec ali celo opazovalec, kar je seveda nepravilno in škodljivo. Na gradnjo gozdnih cest v zasebnem sektorju smo v preteklosti gledali dokaj mačehovsko. Nehote se mi vsiljuje misel, da nismo zaupali niti zakonu o gozdovih, ki določa enotno gospodarjenje z gozdovi, niti samemu sebi in naši službi, da bi bolj smelo zagospodarili tudi v zasebnih gozdovih. Mehanizacije v zasebnem sektorju je zelo malo, oziroma je neustrezna, na TOK

pa primanjkuje predvsem pravih sredstev. Lahko trdim, da sleherno leto znova začnemo iz nič, z velikimi potrebami in obveznostmi do družbe, odvisni v glavnem od kmeta lastnika gozda, njegovih potreb in želja, delovnih in tehničnih možnosti in iznajdljivosti, pa končno tudi od njegove dobre volje.

Vsekakor je kmet kot izvajalec del v zasebnih gozdovih zaenkrat najpomembnejši in moramo s tem stvarno računati, vendar smatram, da bi TOK morala biti sposobna prevzeti določen del proizvodnje tudi v svoje roke. To velja predvsem za tiste sestoje, kjer kmet ne more ali pa ni pripravljen opraviti vseh del. Tu se prave težave pravzaprav šele začno. Razen vseh navedenih težav nastanejo tu še finančne.

Pri kompleksnem gospodarjenju v zasebnem gozdu z delavci TOK se pojavljajo vse faze dela kot v družbenem gozdu, z dodatnim delom glede na lastnika in njegove zahteve in želje. Z ozirom na manjšo odprtost zasebnih gozdov so stvarni stroški proizvodnje višji kot v družbenem sektorju. Lastnik seveda pričakuje rento kot vrednost lesa na panju, do katere je upravičen, saj jo lahko smatramo kot nadomestilo za minulo delo, ki ga je vložil v obliki nakupa ali vzgoje sestoja, s katerim gospodarimo. Te

dajatve gospodarji družbenih gozdov v glavnem nimajo, saj so večino gozdov dobili od družbe brezplačno v upravljanje in gospodarjenje. Ker so prodajne cene enakih sortimentov na tržišču enake, ne glede od kod izvirajo, je nujno, da smo pri kompleksnem gospodarjenju gozdarji zasebnega sektorja v neenakem položaju v primerjavi z družbenim sektorjem. Nekdo je gotovo oškodovan. Lahko je to delavec—izvajalec del, lastnik gozda ali pa gozd—sestoj.

Menim, da je proizvajalec lesnih surovin danes enako pomemben družbi, ne glede na to, kdo je nosilec lastninskih pravic. Zato se moramo truditi, da bo proizvodnja lesa po kakovosti in količini na vseh gozdnih površinah kar najboljša in največja.

Gozdar, kot načrtovalec in izvajalec del, bi moral v skladu z zakonom o združenem delu prejemati za enako delo enak osebni dohodek in imeti zagotovljen enak splošni standard. Če je pojem lastnika v naši družbi upravičen in pravičen, mu vsekakor pripada vrednost lesa na panju. Vse dodatke za gojenje in izkoriščanje v gozdovih, ki jih prispeva lesna industrija oziroma SIS v enaki meri kot TOK, ali pa še bolj, porablja tudi družbeni sektor, saj je bolj strokovno in tehnično opremljen.

Iz vsega sledi, da je TOK v neenakem položaju s TOZD in vprašanje je, če bo v prihodnosti rentabilna. Če bomo hoteli nadaljevati s kompleksnim gospodarjenjem, bo nujno potrebno nekaj ukreniti. Smatram, da bi bilo treba TOK priznati za tiste količine lesa, ki ga poseka in spravi z delavci TOK, toliko višje prodajne cene lesa v sorazmerju s TOZD, kolikor znaša cena, ki ga mora TOK plačati lastniku za določen sortiment na panju.

ANGELBERT TESARI

Na skladišču ob kamionski cesti v Prežeku je krojil bukovino Viktor Erjavec (TOZD Novo mesto). (Foto: J. Penca)

V Švici so raziskovali vpliv različnih načinov sajenja na razvoj korenin in nadzemnega dela sadnik smreke in macesna. Po petih in osmih letih so izkopaladike, ki so bile sajene ene v jamice in druge v zasek po t. i. kotni metodi. Z merjenjem so ugotovili, da ima kotna metoda tako ekonomske kot tehnične prednosti za praktična dela.

Še en pogled na posledice žleda v Radohi. (Foto: J. Penca).

Odstranjevanje posledic žleda v prizadetih Brkinih

Na odstranjevanje posledic žleda v Brkinih je odpotovala prva skupina sekačev 9. februarja.

Zbrali smo se na TOZD Gozdarstvo Podturn. Ko smo se

prešteli in ugotovili, da imamo vse potrebno, je kolona vozil krenila na pot. V skupini so zastopani delavci sekači petih TOZD. Prvi teden nas je vozil avtobus iz Podturna. Naslednji

teden smo dobili najeti avtobus, ki nas prevaža še sedaj.

Po prihodu v vas Tatre smo se namestili v dom mladinskih delovnih brigad (bivša šola).

Zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov – kaj vemo o njem?

Zakon o združevanju kmetov ima v členu 9 določilo:

„Združeni kmet ima pravico do zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja v obsegu kot delavec v organizaciji združenega dela, če dosega z združevanjem dela in sredstev in iz drugih virov najmanj tolikšen osebni dohodek, kot je z zakonom določen najnižji osebni dohodek delavca v združenem delu, ki še zagotavlja delavcu socialno varnost in stabilnost in plačuje za to zavarovanje ustrezen prispevek.“

Ta najnižji osebni dohodek mora znašati najmanj 55 odstotkov od povprečnega osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu za preteklo leto.

Združevanje z zadrugo

Zakon o združevanju kmetov nadalje pravi, da je združeni kmet tisti, ki se dogovori s

temeljno združno organizacijo, temeljno organizacijo kooperantov ali drugo organizacijo združenega dela s pismeno pogodbo za določeno skupno proizvodnjo več kot za eno leto ter deli s to organizacijo dohodek in riziko, glede na to, koliko je z delom in sredstvi k dohodku prispeval. Pojem združeni kmet je torej skupni pojem za člana zadruge in temeljne organizacije kooperantov ter za kooperanta.

Kmet združuje svoje delo, zemljišča in druga sredstva z zadrugo ali temeljno organizacijo kooperantov pri gozdnem gospodarstvu na ta način, da angažira svojo kmetijo ali njen del za potrebe s pogodbo določene skupne proizvodnje. Kmetje se združujejo prostovoljno, na podlagi svojih lastnih in skupnih gospodarskih ter drugih koristi, po načelu enakopravnosti, vzajemnosti in skup-

ne odgovornosti. To pomeni, da so člani organizacij združenih kmetov (TZO, TOK) med seboj enakopravni ne glede na proizvodne zmogljivosti svojih kmetij in da praviloma skupaj z delavci teh organizacij enakopravno odločajo o vseh vprašanjih. Enako kot delavci imajo pravico do polnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter se jim glede na materialne možnosti zagotavlja položaj, ki je osnovi enak pravicam in obveznostim delavcev v združenem delu, ki delajo z družbenimi sredstvi.

Zakaj težak položaj kmetov

Socialni položaj kmeta je odvisen od splošnega položaja kmetijstva, ki pa zaostaja za drugimi gospodarskimi panogami. Položaj kmetov je slabši že zaradi velike razdrobljenosti kmetij, neracionalnega oprem-

Dom naj bi nudil zatočišče še drugim skupinam iz GG Nazarje, GG Maribor in GG Kranj. Vselili smo se prvi, zato smo morali prebroditi vse nevšečnosti neurejenega bivališča. Prvi teden so nam vozili hrano iz Ilirske Bistrice, ki je oddaljena 18 km. Pozneje smo organizirali kuhanje sami, kar pa tudi ni bilo brez težav. Priključili so se nam še delavci iz Nazarja.

Dela smo se lotili zelo resno in odgovorno. Težave so nam povzročali lastniki gozdov. Z njimi še ni bil sklenjen dogovor o našem delu v njihovem gozdu. Zato smo se prve dni večkrat selili iz delovišča na delovišče. Preseljevanje je povzročilo slabo voljo in negodovanje, pa tudi zaostanek pri delu. Tudi vreme nam ni prizaneslo. Prva dva tedna je kar pridno vlekla burja, druga dva tedna pa nam jo je zagodel sneg.

Dosedaj smo izdelali okoli 2.200 m³ lesa v goleh in presekali 2,5 km trase za cesto ter 3,5 km trase za vlake.

Delavskim skupinam prevzemamo – merimo izdelani les po debelinskih stopnjah. S tem smo si prevzemanje in izračunavanje nekoliko poenostavili in zagotovili dovolj točno ugotavljanje količine opravljenega dela.

Prihodnji teden bomo končali sečnjo in pričeli s spravilom. Hkrati izdelujemo vlake in cesto. Ta dela bodo pomenila novo poglavje vprašanj in težav v Brkinih.

JOŽE LUKŠIČ

ljanja s kmetijsko mehanizacijo in slabe starostne strukture. Preko 50 odstotkov, zavarovancev starostnega zavarovanja, je starih preko 65 let. Ta starostna struktura pa je še bolj neugodna v hribovskih predelih. Z novo organiziranostjo zadruge na temeljne združne organizacije smo spet približali zadrugo kmetu. Vendar še zdaleč ne dosežemo tistih ciljev, ki smo si jih zastavili.

Invalidsko in pokojninsko zavarovanje ima pri naši zadrugi le 36 kmetov. Dosedaj pa se je iz tega naslova že upokojilo 15 kmetov. Vsi ostali kmetje, ki nimajo hkrati s položajem kmeta tudi statusa izven kmetijstva zaposlenega delavca, pa so zavarovani le preko skupnosti starostnega zavarovanja kmetov.

To pa je ob sedanji druginji premalo za spodobno življenje

(Nadaljevanje na 24. str.)

Mladi o skrbi za zdravo okolje

Člani literarnega krožka OŠ XII. SNOUB Bršljin so nam pisali, da bi radi sodelovali v našem glasilu s prispevki, ki zadevajo naše področje dela, o varstvu narave, o njihovi skrbi za okolje in opaznanju gozda.

Danes objavljamo prvi prispevek.

V kraljestvu narave

(Domišljijski spis)

Naj se vam predstavim: „Sem štedilnik iz neke hiše blizu

V prejšnji številki Dolenjskega gozdarja smo zagrešili nekaj napak, za katere prosimo, da nam jih oprostite. Še prav posebno nerodna je napaka v sestavku Janeza Blažiča: Letos bomo urejali GE Novo mesto-jug. Napaka je nastala pri pripravi članka

Popravki

za tisk zaradi napačne postavitev pike in vejice ter bistveno spremenila smisel tega, kar je avtor napisal.

Pravilno se konec članka glasi:

Predvideni način dela: projektant je ob pomoči inženirja taksatorja zadolžen za vodenje del, za določitev in razmejitev gospodarskih razredov, za opise in za določanje načina izmere na kraju samem. Izmere opravlja tehniki ter pripravniki.

Drugo napako ste bralci opazili (in jo gotovo tudi razvozlati) v članku „Prizadevanje za izboljšanje gospodarstva mora biti nenehno.“ Tam so pri prispevkih posameznih TOZD in TOK zamenjani naslovi TOK Gozdarstvo Novo mesto in TOK Gozdarstvo Črnomelj. Po podpisih tistih, ki so prispevke napisali pa tudi po vsebini ste lahko ugotovili, za kateri TOK gre. Pravilni naslov je TOK Gozdarstvo Trebnje in ne TOZD.

Še ena napaka: mangrova je ženskega spola in se torej naslov na zadnji strani pravilno glasi: Mangrova in njena živornost.

Tiskarskih napak ponavadi ne omenjamo, a vseeno upamo, da jih nam bralci oprostite. Škrat pa, ki nam je v članku „Plan investicij 1981“ potrebna osnovna sredstva spremenil v pogrebna osnovna sredstva, bi bolj sodil na našo zadnjo zabavno stran. Najbrž ste se tudi vi nasmejali!

gozda“. Do pred kratkim mi je bilo dobro. Ljudjem sem kuhal kosilo, kavo itd. Pojedel pa sem kar dosti drv in ljudje so zelo skrbeli zame, da nisem bil lačen.

Toda nekega dne, ko so pustili kosilo na meni in odšli vsi zdoma, sem bil zelo lačen, primanjkovalo mi je hrane, zato se tudi kosilo ni moglo skuhati. Ko so stanovalci prišli domov, so se jezili, ker kosilo ni bilo skuhan. Domenili so se, da kupijo štedilnik na plin. Takrat so se začeli zame hudi časi. Že drugi dan sem videl pred sabo svojega mlajšega bratranca. „Au, uh, auu, uh, spet me premetavajo kot škatlo“. Nenadoma sem se znašel na jasi.

Ptice so žvrgolele, trava je zelenela – skratka, bilo je lepo, da sem kar pozabil na hišo. Med tem pa sem zagledal malo pred sabo nekaj nenavadnega. Bilo je malo višje od trave in na koncu zelene vejice se je šopirila bela kapica. Nenadoma se je obrnila proti meni in mi zašepetala: „Grdoba grda, kaj pa uničuješ naravo, ki je tako lepa!“ „Oprostite, saj nisem prišel na lastno željo. Prineseli so me ljudje, sem odgovoril in sram me je bilo. Kmalu sem spoznal, da je ta čudna stvar zvonček. Predstavil mi je tudi svoje druge prijatelje, kot so: trobentice, teloh, mačice itd. Povedal mi je tudi, da so vsi znanilci pomladi.

Tako je mineval dan za dnevom in vsako jutro me je prebudilo žvrgolenje ptic in vsako jutro sem se zazrl okoli sebe in videl sem, kako je narava lepa. Vsepovsod so cvetele prelepe rože, okoli njih so rasla drevesa in prelepa zelena travica je krasila odejo. Nekega dne pa sem nenadoma zaslišal ptičje petje, vendar ni bilo navadno. Ptice so vreščale in ko sem se zazrl okoli sebe, sem zagledal mnogo odpakov. Nekdo je spet prinesel sem te smeti. Sram me je bilo, saj sem

GOZDARJI MED NAJBOLJŠIMI

Senovo: na III. odprtem kegljaškem prvenstvu Senovca je sodelovalo rekordno število tekmovalcev – 89. Niko Goleš je bil 10., Janez Rustja pa 13. Veseli smo uspeha našega člana Boža Vesela, ki je osvojil drugo mesto. Samo za en kegelj je nastal za Marjanom Pocrnjicem iz mariborskega Konstruktorja. Vesel je podrl 861 kegljev.

Rezultati: 1. Pocrnjic (Konstruktor) 862 podrtih kegljev, 2. B. Vesel (Gozdar) 861, 10. Goleš (Mercator) 831 ... 13. Rustja (Gozdar) 826 itd.

NIKO GOLEŠ

bil tudi jaz eden izmed njih. Prelepa narava je počasi umirala, rože so venele in zelo se mi je smilil zvonček, ki je že odcvetel. Že po nekaj dnevih sem postal rjava skatla, ki uničuje naravo.

Če bodo ljudje tako postopali z njo, bo kmalu vsa narava umrla. Dosedaj prelepa, bo kmalu postala velik smetnjak in tudi ljudje ne bodo več dolgo uživali njenih lepot. Z naravo bodo izumrli tudi ljudje, ki so samodelniki.

PETER MRKŠIČ, 6. b. osn. šole Novo mesto, TOZD XII. SNOUB BRŠLJIN NOVO MESTO

ČESTITKA

Marija Turk je pred kratkim uspešno med delom končala šolanje na višji ekonomsko komercialni šoli v Mariboru. Sodelavci iz TOZD Gozdarstvo v Straži ji ob uspehu iskreno čestitamo!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Ive Djukića se iskreno zahvaljujem OOS, TOZD Gozdarstvo Straža za podarjeni venec. Hvala tudi sodelavcem z a izrečeno sožalje!

Sin Peter Djukić z družino

V Nemčiji so pričeli izdelovati iz lignita (les = lignit + celuloza) zdravilo „porlizan“, ki ga sedaj preizkušajo na klinikah za zdravljenje boleznih želodca in črevesja.

Ni strahu za brezposelnost

„... Če hočemo, da bo pri nas še kdo hotel biti, na primer kovinar, električar, bomo morali te poklice bolj ovrednotiti. Zagotovo imamo za to v času šolske preobrazbe več kot dovolj možnosti. Razvijati moramo visokoproduktivno industrijsko delo, v njem je namreč perspektiva Slovenije, kajti tudi v drugih republikah beležijo lep napredek in imajo več možnosti za zaposlovanje. Sicer pa ni strahu, da bi v Sloveniji prišlo do brezposelnosti. Res pa je, da bo moral marsikdo zapustiti republiško središče in poiskati zaposlitev v drugih mestih.“

FRANC ŠETINC (v novomeškem „MLADEM VALU“, 22. 12. 1980)

(Nadaljevanje s 23. str.)

na stara leta, ko kmet ni več delovno sposoben. Zato je razumljivo, da je zanimanje kmetov za popolno zdravstveno zavarovanje, posebno pa še za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, precejšnje. Marsikateri kmet, ki ima pogoje za večjo organizirano tržno proizvodnjo bo uvidel, da mu dobro obdelana kmetija lahko daje precej več, kot pa sedanji osebni dohodek v tovarni. Vsem tem kmetom smo dolžni pomagati ne le z besedičenjem, pač pa, če bo treba, tudi s krediti za dokup dobe za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz sredstev hranilno kreditne službe.

I. POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE KMETOV

Lastnost zavarovanca lahko v skladu z 8. in 9. členom zakona o združevanju kmetov in 7. členom zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pridobi združeni kmet, če združi svoje delo in delovna sredstva z eno od temeljnih organizacij, ki smo jih navedli v drugem odstavku tega sestavka in če dosega z združevanjem dela in sredstev in iz drugih virov v koledarskem letu poprečno najmanj tolikšen osebni dohodek, kot je z zakonom določen najnižji osebni dohodek delavca v združenem delu ter če plačuje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ustrezen prispevek.

Pod temi pogoji se lahko zavarujejo vsi družinski člani, ne glede na lastništvo, vendar mora vsak posameznik samostojno izpolniti pogoje in, razumljivo, tudi skleniti pogodbo o proizvodnem sodelovanju.

(Nadaljevanje prihodnjic)

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto – Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Angelbert Tesari. – Izhaja enkrat na mesec v 1400 izvodih. – Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 – Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list; tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.